

บทที่ ๑

บทนำ

ธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ เป็นธุรกิจที่มีลักษณะการดำเนินงานคล้ายกับธุรกิจธนาคารพาณิชย์ กล่าวคือ เป็นแหล่งระดมเงินทุนจากประชาชนและธุรกิจโดยทั่วไป ซึ่งส่วนใหญ่มักกระทำในรูปของตัวสัญญาใช้เงิน และนำเงินทุนนั้นไปใช้ลงทุนหาผลประโยชน์โดยการให้ประชาชนหรือธุรกิจที่ต้องการเงินทุนกู้ยืมและลงทุนในค้ำต่าง ๆ ดังนั้น สถาบันการเงินย่อมต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชนผู้เป็นเจ้าของเงินทุนและเจ้าหนี้ต่าง ๆ ความมั่นคงหรือความล้มเหลวของการประกอบการของสถาบันการเงินแห่งใดแห่งหนึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อระบบ เศรษฐกิจและสังคมของประเทศเป็นอย่างมาก รัฐบาลในฐานะผู้รับผิดชอบต่อระบบ เศรษฐกิจของประเทศจึงต้องเข้าควบคุมการดำเนินงานของสถาบันการเงินให้ดำเนินไปในลักษณะที่เหมาะสม ไม่เอาเปรียบประชาชนและใช้เงินไปในทางที่ไม่เสี่ยงจนเกินไป เป็นการสร้างความนิยม เชื่อถือและความไว้วางใจแก่บุคคลโดยทั่วไปซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการ เศรษฐกิจของประเทศ

๑. ความเป็นมา

บริษัทเงินทุน บริษัทหลักทรัพย์ และบริษัทเครดิตฟองซิเออร์ เป็นสถาบันการเงินประเภทหนึ่งที่เกิดขึ้นในประเทศไทยมาเป็นเวลาหลายปีแล้ว หากแต่มิได้ประกอบธุรกิจอย่างจริงจัง และส่วนใหญ่ก็ได้เริ่มเปิดดำเนินงานอย่างจริงจังเมื่อไม่นานมานี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บริษัทเงินทุนซึ่งส่วนใหญ่เริ่มดำเนินการในระยะตั้งแต่ปี ๒๕๑๒ และก็เริ่มเข้ามาอยู่ในความควบคุมของรัฐตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๕ เป็นต้นมา ดังนั้น สถาบันการเงินประเภทนี้จึงยังไม่เป็นที่รู้จักและนิยมของประชาชนโดยทั่วไป ยังมีประชาชนอีกเป็นจำนวนมากที่ยังไม่เข้าใจลักษณะประเภทธุรกิจและการดำเนินงานของสถาบันการเงินประเภทนี้ ประกอบกับในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้มีบริษัทเงินทุนแห่งหนึ่งประสบความล้มเหลว ถูกทางการยึดใบอนุญาตการประกอบธุรกิจ

นอกจากนี้ในการควบคุมการดำเนินงานของสถาบันการเงินประเภทนี้ รัฐได้ออกกฎหมายฉบับหนึ่งออกใช้บังคับ เรียกว่า "พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒" แทนประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๘ ลงวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๑๕ เพื่อให้เหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจที่ขยายตัวขึ้นเป็นลำดับ ไม่ว่าจะกฎหมายฉบับใด เมื่อมีผลใช้บังคับก็ย่อมก่อให้เกิดปัญหาแก่ผู้ปฏิบัติไม่มากนักน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ช่องว่างหรือความไม่เหมาะสมของกฎหมาย พระราชบัญญัติฉบับนี้ก็เช่นเดียวกันในระยะแรกที่มีผลใช้บังคับบริษัทที่ประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ ต้องประสบปัญหาอย่างมากในการปฏิบัติ อย่างไรก็ตามธนาคารแห่งประเทศไทยในฐานะผู้รับผิดชอบควบคุมสถาบันการเงินตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ ก็ได้พยายามให้คำปรึกษา แนะนำ ปรับปรุงแก้ไขกฎข้อบังคับ ตลอดจนการผ่อนผันให้ในบางกรณีตามสมควร แม้กระนั้นก็ยังคงมีบริษัทที่มีการปฏิบัติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายอยู่เสมอ ทั้งที่มีเจตนาและไม่มีเจตนาหรืออาจเกิดจากความไม่รู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรือด้วยเหตุสุจริตก็ตาม สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาที่ธนาคารแห่งประเทศไทยจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับสภาวะการณต่อไป

ด้วยเหตุนี้จึง เป็นเหตุจูงใจให้ผู้เขียนเกิดความสนใจในอันที่จะศึกษาถึงลักษณะการดำเนินงานและปัญหาต่าง ๆ ในการปฏิบัติของสถาบันการเงินประเภทนี้

๒. วัตถุประสงค์และวิธีดำเนินการค้นคว้าวิจัย

ดังได้กล่าวแล้วว่า บริษัทเงินทุน บริษัทหลักทรัพย์ และบริษัทเครดิตฟองซิเออร์เป็นสถาบันการเงินที่ยังไม่เป็นที่รู้จักและนิยมกันอย่างแพร่หลายโดยทั่วไป ประกอบกับในปัจจุบัน หนังสือตำราภาษาไทยหรือเอกสาร เผยแพร่ เกี่ยวกับสถาบันการเงินประเภทนี้ยังมีจำนวนน้อยไม่พอเพียงสำหรับผู้สนใจในการที่จะใช้ศึกษาค้นคว้าได้อย่างแท้จริง จำเป็นต้องอาศัยจากประสบการณ์หรือบทความข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของผู้ที่อยู่ในวงการธุรกิจประเภทนี้ ด้วยเหตุนี้ผู้เขียนจึงได้ศึกษาลักษณะและวิธีการดำเนินงานตลอดจนปัญหาในการบริหารงานสถาบันการเงินประเภทนี้ ภายใต้การควบคุมของพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ ให้ผู้สนใจได้ศึกษาค้นคว้า และเพื่อเป็นประโยชน์ต่อธนาคารแห่งประเทศไทยในฐานะผู้ควบคุมและบริษัทผู้ประกอบการในฐานะผู้ถูกควบคุมจะได้เข้าใจในปัญหาและวิธีการปฏิบัติได้ถูกต้อง

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้เขียนขึ้นโดยอาศัยการค้นคว้าจากตำรา บทความต่าง ๆ ในวารสาร ประกาศต่าง ๆ ของธนาคารแห่งประเทศไทย และของกระทรวงการคลังที่ออกตามความในพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ จากหนังสือเวียนของธนาคารแห่งประเทศไทยถึงบริษัทผู้ประกอบการ รายงานการตรวจสอบสถาบันการเงิน และจากบันทึกสรุปการสัมมนาต่าง ๆ ของผู้ทรงคุณวุฒิ รวมทั้งการออกแบบสอบถามบริษัทผู้ประกอบการจากจำนวน ๑๖๑ บริษัท เป็นต้น

๓. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ในแง่ของประชาชนโดยทั่วไป จะได้เข้าใจและรู้จักสถาบันการเงินประเภทนี้ได้ดีขึ้น เป็นการรักษามูลประโยชน์ของประชาชน มิให้เกิดความเสียหายเนื่องจากการเอาเปรียบหรือถูกหลอกลวง

ในแง่ของบริษัทผู้ประกอบการ การศึกษากรณีที่เป็นปัญหาย่อมจะเป็นการช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานได้รับประโยชน์ในด้านการตัดสินใจ และดำเนินนโยบายให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ทำให้บริษัทดำเนินการด้วยความมั่นคง อันเป็นประโยชน์ทั้งแก่บริษัท เองและแก่สังคมโดยรวมอีกด้วย

ในแง่ของธนาคารแห่งประเทศไทย ย่อมเป็นประโยชน์ในอันที่จะช่วยให้ทราบถึงปัญหาที่แท้จริงในการดำเนินกิจการของบริษัท ภายใต้พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ และความไม่เหมาะสมหรือช่องว่างบางประการของพระราชบัญญัติฉบับนี้ ซึ่งจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขในโอกาสต่อไป เพื่อให้เหมาะสมกับเศรษฐกิจที่ได้ขยายตัวขึ้น เป็นลำดับ และเพื่อให้ความเป็นธรรมแก่บริษัทผู้ประกอบการที่ปฏิบัติตามกฎหมายโดยเคร่งครัดด้วย